

Opłata prenumeracyjna na Froncie Wiadomości Krajowych i Zagranicznych wynosi: a) w Warszawie rocznie: rs. 7 kop. 20 (złp. 48); b) kwartalnie rub. sr. 1 kop. 80 (złp. 12); miesięcznie kop. 60 (złp. 4).

KRONIKA

Na prowincji w Królestwie z początku rocznie rs. 12 (złp. 30); kwartalnie rs. 3 (złp. 20). W Cesarstwie też sama opłata co na prowincji w Królestwie, z dodaniem rs. 2 (złp. 5) za kwartalnie za koperty.

WIADOMOŚCI KRAJOWYCH I ZAGRANICZNYCH.

Jutro Ś. Cecylii Panny Męczenniczki.

Wschód słońca o g. 7 m. 34. — Zach. o g. 3 m. 58.

Biuro Redakcji przy ulicy Krakowskie-Przedmieście w domu Nro 391. naprzeciw Saskiego placu.

Dziś rano stopni zimna 5. wczoraj w poł. ciep. 1. Wysokość wód na Wiśle stop 2 cali 4.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

NAJJAŚNIEJSZY PAN, zgodnie z wnioskiem J. O. Xięcia Namiestnika Królestwa, **NAJMIŁOŚCIWIEJ** dozwolił raczył przebywającemu we Francji wychodcy rodem z gubernji Wileńskiej, Józefowi *Kwałerskiemu*, który do czasu wydalenia się w r. 1843 za granicę, był woźnym przy prokuratorze królewskim trybunału cywilnego gub. Warszawskiej, powrócić do kraju i zamieszkiwać jak poprzednio w Warszawie.

— Program koncertu p. Łady, jutro w południe w salach reutowych dać się mającego: fantazja z opery *Lombardi* układu *Vieuxtemps*; *Air Varié* kompozycji *Haumana*; *romaneska* i *mazur sielankowy* kompozycji koncertanta; *śpiew ptaszka*, *fantazja*, *kompozycji Hauzera*; *kujawiak*, *kompozycji koncertanta*; oraz dwa numera odśpiewa kwartet p. *Studzińskiego* wyjątki z oper; na fortepianie akompanjować będzie p. *Peschke*.

— P. Zoner którego widowiska optyczne a mianowicie *Dzieje tworzenia się ziemi*, ciągle przychylnie przyjmowane są przez tutejszą publiczność, wkrótce już opuszcza nasze miasto. Jutro będzie *ostatnie nadzwyczajne niedzielne* przedstawienie, a w przyszłym tygodniu p. Zoner nieodwołalnie zamknie szereg swoich interesujących przedstawień.

Nowa taryffa celna.

(Ciąg dalszy.)

Według nowej taryffy odróżnia się od porcelany i fajansu, tak nazwana pół-porcelana, porcelana ciemna (*porcelaine opaque, kronfaiens*) i ta płaci o 30 od sta więcej niż fajans.

Robota garncarska płaciła 60, płaci 20 kop. od puda, wyłączają się garncarskie wyroby z piaskowca i gliny ogniotrwałej, służące do użytku chemicznego i metallurgicznego, które pozostają bez cła.

Wyroby skórzane. — Obuwie wszelkie, oprócz kauczukowego, płaciło po rs. 1, płaci po 50 kop. od funta; wylęcza się jednak obuwie damskie

z materji jedwabnej, które płaciło po 2 rs., płaci po 1 rs. od funta.

Pargamin płacił 25 kop., płaci 10 kop. od funta; arkusze pargaminowe do przesuwania maki, pozostają jednak przy dawnym ciele 20 kop. od puda.

Rękawiczki i inne wyroby irchowe i zamsowe, płaciły po 3 rs., płacą po 2 rs., rękawiczki przykrojone, płacą teraz niżej od szytych, t. j. po 1 rs. od funta.

Uprzeż końska i robota siodlarska, płacą jak dawniej po 40 kop. od funta.

Kapelusze i czapki. — Kapelusze puchowe i półpuchowe, jedwabne, skórzane i wszelkie osobno niewymienione, dawniej 1 rs. 20 kop., teraz 80 kop. od sztuki.

Kapelusze wiórkowe, z kory drzewnej i t. p. jestestw roślinnych bez wstążek i kwiatów, z 2 rs. na 1 rs. 20 kop. od funta.

Kapelusze słomkowe bez wstążek i kwiatów, z 6 rs. na 3 rs. od funta.

Kapelusze wiórkowe i t. p. i słomkowe wykończone, płaciły dawniej 75, teraz 35, od sta, od wartości zadeklarowanej przez właściciela.

Kapelusze i czapki proste włóściańskie wełniane, bez wyłogów lub z barankami, płacą po 15 kop. od sztuki.

Czapki wszelkie bez futra, płaciły 60, płacą 50 kop. od sztuki, futrzane zaś o 50 od sta więcej, jak gatunek futra z którego są zrobione.

Powozy. — Karety i ekwipaże wszelkie, dla czterech i więcej osób, płaciły dawniej 120 rs. od sztuki, dla dwóch osób 100 rs. Kabriolety zaś, bryczki i t. p., 50 rs. od sztuki. Teraz wszelkie czterokołowe płacą 100 rs., dwukołowe 50 rs., a wszelkie niemające resorów oraz dziecinne ręczne powoziki i karetki na resorach, po 10 rs. od sztuki.

Części składowe do ekwipaży, płacą jak dawniej po 4 rs. od puda; tejeż opłacie podlegają latarnie wszelkie. (d. c. n.)

SPRAWOZDANIE Z POSIEDZEŃ

TOWARZYSTWA ARCHEOLOGICZNEGO WILEŃSKIEGO.

W dniach 11 sierpnia, 11 września i 11 października

odbyły się zwyczajne posiedzenia wileńskiej archeologicznej komisji, pierwsze pod przewodnictwem xiędza prałata *Mamerta Herburt*, drugie, wice-prezesa *Michała Balińskiego*, a trzecie, samego prezesa, hrabiego *Eustachego Tyszkiewicza*.

Na pierwszym z tych posiedzeń, rzeczywisty członek *A. H. Kirkor* złożył programat 11go tomu *Pamiętników* komisji, który został uchwalony przez towarzystwo i mieścić będzie w sobie następujące artykuły: 1) Przegląd posiedzeń komisji od dnia 11go czerwca 1856 roku. 2) i 3) Dwie rozprawy rzeczywistego członka *M. Gusiewa*, o starożytnym litewskim i o runicznych kalendarzach. 4) Rys historii archeologii w Polsce i Litwie, członka współpracownika *L. Kondratowicza*. 5) Przegląd czynności głównej naukowych towarzystw w słowiańskich krajach i rzut oka na najnowsze archeologiczne poszukiwania; 6) Rozmaitości archeologiczne. 7) O posążkach bóstw litewskich znajdujących się w Muzeum, rzeczywistego członka *Teodora Narbutta*, i katalogi: archeologicznej kolekcji, ułożony przez *A. H. Kirkora*, portretów i biustów przez *L. Kondratowicza*, i pamiątkowego oddziału przez prezesa hrabiego *Eustachego Tyszkiewicza* i rzeczywistego członka *Pawła Kukulnika*.

Z kolei, na wniosek rzeczywistego członka *A. Kirkora*, i z uwagi, że tylko ściśle stosunki słowiańskich naukowych towarzystw pomiędzy sobą i niezmiernie ważne badanie postępu i wzrostu archeologii we wszystkich słowiańskich krajach, mogą przynieść błogie owoce dla nauki, postanowiono prosić rzeczywistych członków komisji: *akademików Kunika* i *Korkunowa*, oraz pp. *Sawiejewa* i *Iwanowskiego* w *St. Petersburgu*, *Wacława Hankę* w *Pradze*, *xięcia Oboleńskiego* w *Moskwie*, *Józefa Łepkowskiego* w *Krakowie*, i pana *Skalkowskiego* w *Odessie*, o nadesłanie sprawozdań o rezultatach miejscowych archeologicznych badań, jak również o ważniejszych pracach na niwie historii, archeografji i bibliografji, i ogłosić je drukiem w *Pamiętnikach* komisji, które tym sposobem mogą się stać z czasem wiernem odbi-

Annuncjata.

POWIEŚ HISTORYCZNA

przez

Zygmunta Kaczkowskiego.

Tom III.

(Ciąg dalszy.)

Widząc to Annuncjata, już nie obawą lub zgrozą, ale najgłębszym oburzeniem nabiegła cała i rzuciła się ku nim. Stanawszy pomiędzy nimi a konającym staruszkiem, wskazała ręką na niego i zawołała przerażającym głosem:

— Idźcie!... i pastwcie się nad nim jeszcze w godzinę śmierci!

Bóg sam wie tylko, ile tam rozmaitych uczuć odbiło się w tym głosie!

Wszakże ito wysilenie byłoby zapewne nie wiele pomogło, bo cóż powstrzyma wściekłość rozdrażnionego żołnierstwa? — Ale na

szczęście w tej chwili zjawil się wraz z żołnierzami jakiś oficer wyższy. Ten stanął, wyciągniętym pałaszem powstrzymał rozpędzonych żołnierzy i patrzył przez chwilę na tę tragiczną scenę, którą miał przed oczyma. Rozpoznawszy cały stan rzeczy, kazał się cofnąć żołnierzom, sam wyszedł z nimi i był nawet tak ludzkim, że postawił wartę przy drzwiach wchodowych od sieni. Tym sposobem przynajmniej całe te skrzydło zamku zostało ochronionem od ostatecznego zniszczenia, które śród straszliwego pożaru gospodarskich budynków, z całą wściekłością domowej wojny, szumiało po wszystkich innych kątach kasztelańskiego obejścia.

Tymczasem tutaj lekarz już był rozebrał staruszkę i położył go w łóżku. Wysunął go wysoko na puchowe poduszki, sam usiadł przy nim i trzeźwił go wszelkimi sposobami. — Ale jakoś mu się to długo nie udawało. Staruszek żył jeszcze pewnie, — ale do przytomności powrócić nie mógł. Widząc to lekarz, szepnął słów kilka do ucha xiędzu, a xiądz wyszedł natychmiast. Niespokojna Annuncjata, to wypytywała się ciągle lekarza o ojca, to patrząca z oczekiwaniem w wybladłą twarz omdlałego staruszka, nie uważała tego — i

spozstrzegła dopiero wtenczas, kiedy w sali przyległej dał się słyszeć dzwonek kościelny. Odwróciła się wtedy i obaczyła xiędza w komży i stule, idącego z św. Sakramentami.

— Przez Pana Boga! — zawołała na to, chwytając lekarza za ramię, — czy już niema żadnego ratunku?

— JW. pani! — odpowiedział lekarz, — rana jest ciężka, a przy niej lat dziewięćdziesiąt...

Annuncjata w głośny płacz wybuchnęła i upadła prawie bezwładna w krzesło. Przystąpiła do niej mniszka ze słowami pociechy.

Wszakże niebawem Kasztelan się zbudził. Otworzywszy oczy, pierwszy przedmiot, który obaczył, był to xiądz w komży i stule.... Ale pomimo to patrzył on całkiem spokojnie na niego. Rozpatrywał się potem przez chwilę po osobach, jego łożu otaczających, i zdawało się, jakby sobie przypominał, co się z nim stało, i usiłował domysleć się bez pytania, jaki stan rzeczy jest teraz. I zapewne się musiał domysleć, bo odpocząwszy złamanym wzrokiem na twarzy córki, westchnął tylko z głębokiej ścisnionej piersi — i o nic więcej nie pytał.

ciem umysłowej działalności we wszystkich słowiańskich krajach w tych gałęziach nauk.

Na temże posiedzeniu rzeczywisty członek A. Kirkor złożył uformowaną przez siebie inwentarzową księgę, do której ma się wciągać wszystko, co stanowi dotąd własność Muzeum, i mają się zapisywać na przyszłość wszystkie ofiary i nabywania na rzecz tegoż Muzeum. Do tej księgi wciągnięte już zostało przez Kirkora treściwe opisanie całego archeologicznego oddziału, i uchwalono wnieść w nią też inwentarzowy spis przedmiotów we wszystkich innych wydziałach.

Nakoniec, na wniosek rzeczywistego członka J. I. Kraszewskiego i naukowego sekretarza M. Krupowicza, obrani zostali na honorowych członków: członek rządzącego senatu w Warszawie Franciszek Skibiński i hrabia Michał Sołtan.

Na posiedzeniu 11 września, sekretarz naukowy odczytał wniosek nieobecnego prezesa hrabiego Eustachego Tyszkiewicza, w którym zawiadamiając o bolesnej stracie, którą pierwszy raz dopiero poniosło Towarzystwo od czasu założenia, w osobie członka swojego doktora medycyny Juliana Moszyńskiego, prosił, ażeby, jak w tym przypadku, tak i na przyszłość, dla uczczenia zasług zmarłych członków, przyjętą za prawo: 1) aby żałobne nabożeństwo, za duszę zmarłego członka, odprawione było, jeśli można, przez duchownego członka Towarzystwa, w kaplicy Bożego Ciała, przy kościele św. Jana. w obec członków Muzeum i kommissji; 2) ażeby wspomnienie o życiu i pracach naukowych zmarłego, oraz o zasługach jego dla Muzeum i kommissji, odczytane było na jednym z następujących posiedzeń Towarzystwa; 3) ażeby portrety zmarłych członków, którzy się zasłużyli Towarzystwu, zawieszane były w sali Muzeum, obok złożonych tam przez nich ofiar. Wniosek ten prezesa został jednogłośnie przyjęty przez kommissję i zapisany do protokołu.

Na posiedzeniu 11 października, licznie zebrani członkowie kommissji powitali swojego prezesa hr. Eustachego Tyszkiewicza, przewodniczącego raz pierwszy po powrocie z zagranicy. Prezes zagałę posiedzenie w następujących słowach: „Panowie! Zagajając dzisiejsze posiedzenie po półrocznej nieobecności, nie mogę nie złożyć najczulszego podziękowania czcigodnym kollegom, za ich czułe starania i sumienne prace około utrzymania i wzrostu naszej instytucji.

„Uważam się za najszczęśliwszego, że w liczbie darów, które tak znakomicie wzbogaciły nasze muzeum, mogę tu wspomnieć o drogiej nam bez granic i nigdy nie zapomnianej łasce NAJJAŚNIEJSZEGO PANA, w Najmiłościwszym rozkazie danym ministrowi dworu, względem przesłania nam nader kosztownego wydania starożytności państwa Rossyjskiego, którym się słusznie szczyścić może Rossja, oraz opisania starożytności Bosforu Cymeryjskiego i starożytności Kerczu. Ten dar MONARSZY, jako uroczysty dla nas dowód dobroczynnej łaski JEGO CESARSKIEJ MOŚCI, niech się stanie nowym bodźcem i doda nam sił do wytrwania i

ureczywistnienia pracą i poświęceniem się przysłych celów tej naukowej instytucji.

„Za ważny jeszcze poczytuję wypadek oddanie nam, z rozporządzenia zwierzchności, górnej (trzeciej) sali, z mineralogicznym gabinetem i razem pozostałości ornitologicznego gabinetu b. Wileńskiego uniwersytetu. Podzielać z wami, czcigodni kolledzy, wspólną radość z tego nowego nabytku, bo wzrost tej naukowej instytucji nie może być omylnym, gdy już z tego ogólna czuje się pociecha, że się powiększają prace i trudy, w skutek dobrowolnie na siebie przyjętych obowiązków.

„Jeżeli tego lata prace naukowe towarzystwa nie doprowadziły do szczególniejszych odkryć, za to dary prywatne nagrodziły nam to sownie, wzbogacając nasze muzeum wielu rzadkimi i drogiemi przedmiotami.

„Nie mogę jeszcze nie wspomnieć z głębokim żalem o stracie, jaką towarzystwo poniosło przez zgon członka współpracownika, doktora Juliana Moszyńskiego. Śmierć jego nie tylko nas jednym boleśnie dotknęła, ale do strat prowincji, w której żył, należy.

„Przejdźmy teraz panowie do porządku dziennego i rozpatrzenia czynności naszego Towarzystwa za miesiąc ubiegły.

Następnie, gdy Sekretarz naukowy odczytał protokół przeszłego posiedzenia, a także spis ofiar, które wpłynęły do zbiorów Muzeum w miesiącu ubiegłym, rzeczywisty członek A. Kirkor, odczytał wspomnienie o życiu i zasługach s. p. Dra Juliana Moszyńskiego, którego portret olejny zamówiony przez kommissję, i ślicznie wykonany przez tutejszego artystę p. Straussa, został tegoż dnia zawieszony w sali posiedzeń.

Z kolei na wniosek prezesa, kommissja uchwaliła wszystkie duplikaty dzieł lekarskiej treści, znajdujące się w bibliotece Muzeum, przesłać w darze dla nowo założonej w Warszawie Medyko-Chirurgicznej Akademii.

Na ostatek, na wniosek tegoż prezesa, wybrani zostali jednomyślnie na członków rzeczywistych: w Wilnie — Pomocnik kuratora Wileńskiego naukowego okręgu, książę Alexander Szyński-Szychmatow; w Krakowie — Rektor Jagiellońskiego uniwersytetu dr Józef Majer; zasłużony badacz starożytności Krakowa, Ambroży Grabowski, Wincenty Pol, Józef Kremer i Karol Kremer; w Pradze Czeskiej — Professor uniwersytetu: Karol Władysław Zapp i Ludwik Rittersberg. Na członków honorowych — Prezes naukowego towarzystwa krakowskiego, hr. Franciszek Wężyk i książę Roman Sangusko.

W liczbie ofiar, spis których czytany był na każdym z trzech wymienionych posiedzeń, prócz wyżej wzmiankowanego CESARSKIEGO daru, na szczególniejszą zasługują uwagę dary samego prezesa, przywiezione przez niego z zagranicy, jak również CESARSKIEJ publicznej biblioteki, która ofiarowała z duplikatów swoich dla biblioteki muzeum 1000 przeszło tomów rozmaitych dzieł brzo- szur. Hrabia zaś Tyszkiewicz przywiózł z zagra-

nicy dla muzeum 105 tomów rozmaitych dzieł, po większej części w języku czeskim, do literatury i historii pobratymczych Czech odnoszących się; siedm gipsowych odlewów dawnych bóstw słowiańskich, z oryginałów przechowywanych się w muzeum w Pradze; odciski pieczęci Królowej Jadwigi, i rzeźby sławnego Wita Stwosza; różnokolorowe szyby z okien starożytnych kościołów w Krakowie i Norymberdze; szczątki sukni wyjęte z grobu znakomitego X. Piotra Skargi; rękopism poematu Wincentego Pola p. t. Wit Stwosz, przez niegoż ofiarowany; kilka rzadkich litografii i widoków Krakowa, darowanych przez rzeczywistego członka Józefa Łepkowskiego. Prócz tego wkrótce ma być jeszcze nadesłany z Krakowa wiernie zrobiony gipsowy odlew posągu słowiańskiego Światowida, znalezione w rzece Zbruczu, a przechowywanego się dziś w krakowskim muzeum. Rz. czł. A. Kirkor, złożył w darze dla biblioteki muzeum: sporządzony jego staraniem przez młodego uczonego, p. Kalinowskiego, katalog rękopismów znajdujących się w CESARSKIEJ publicznej bibliotece; kopję aktu Unji Lubelskiej i obszernego rękopismu, zawierającego opisanie granic Litwy i Korony za panowania Zygmunta Augusta. P. Emil Umiasowski przesłał w darze rzadki dziś bardzo dukat Wacława księcia Płockiego z r. 1331. Hrabia Michał Sołtan dwie rzadkości bibliograficzne: „Herby Rycerstwa Polskiego, Paprockiego i Hieronima Spiczynskiego „O ziołach“ w drugim wydaniu. Członek współpracownik X. Józef Małyszewicz nadesłał kilka rzadkich inkunabułów i unikatów jak np.: „Kazanie X. Piekarskiego na pogrzebie Jana Lewona z Upity, wydane w Wilnie u Mamonicza 1615 r. i., „Speculum Saxonicum Szczerbicza, 1610 r. w Poznaniu wydane.“ Członek współpracownik A. Iwanowski, kilka rzadkości bibliograficznych.

(Kurjer Wileński).

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE. Depesze Telegraficzne.

Par y ż 17 Listopada. Moniteur donosi, że p. Royer jeneralny prokurator przy sądzie kasacyjnym mianowany został ministrem sprawiedliwości. Tenże dziennik urzędowy mówi, że pierwszy prezydent Troplong, wyzdrowiał ze słabości która mu niedozwoliła znajdować się na pogrzebie p. Abbatucci.

London 17 Listopada. Otrzymałmy wiadomości z New York 5 b. m. Znaczna ilość brzęczącej monety przeznaczona do Europy, nadeszła tam z Kalifornji. Bawełna podnosi się w cenie, zboża są poszukiwane.

London 18 Listopada. (Z rana). Książę Fryderyk Wilhelm pruski wczoraj wieczorem przybył do zamku Windsor. Dzisiejsza Morning Post powatpiewa o przedstawieniu nowego billu reformy. Banki irlandzkie w ostatnich dniach były bardzo obłożone przez interessantów, ale wypłacały natychmiast.

Tur yn 16 Listopada. Wiadome dotąd

Zdawało się, jakby już wiedział o wszystkim i dziękował Panu Bogu i za to. Poczem dał znak księdzu, aby do niego przystąpił.

Xiędz stanął przy jego głowach i zaczął go spowiadać. Przytomni odsunęli się i stanęli o podal: Annuncjata z głową spuszczoną i zalaną rękami oparła się o najbliższą kolumnę, — Mniszka usiadła w krzesło i otworzyła księgę nabożną, — Marta uklękła w dali i zalewając twarz strumieniami łez żywych, modliła się z taką pokorą i żarliwością, jakby już sama miała skonać za chwilę. Spozstrzegłszy to panna xieni, często z za książki rzucała wzrokiem badawczym na nią: zdawało się, jakby nie mogła uwierzyć, żeby dusza nieczysta, jaka wedle jęj zrozumienia miała być dawna Kasztelaniki piastunka, mogła się modlić tak szczerze.

W tej chwili była już cisza na zamku. Po zdobyciu tej słabej warowni znaczniejsza część żołnierzy została zabraną i popędzoną na pole bitwy: pozostała załoga dobyła się do piwnic, szukając w dzbanach i beczkach rozbitych za swoje czyny rycerskie nagrody. Ich pijane hałas, tłumiąc się same w sobie pod sklepienia-

mi podziemiów, nie dochodziły aż tutaj, — i była tutaj cisza jak w grobie.

Śród tej ciszy xiędz skończył spowiedź, dał staruszkowi ostatnie błogosławieństwo kościoła i wyszedł. Za nim wysunął się także i lekarz. Był to znak nieomylny, że już nie masz żadnego ratunku. Zrozumiała to Annuncjata, a serce jęj nową się ścisnęło boleścią. Ale już się jęj nie sprzeciwiała, tylko poddawszy się z chrześcijańską pokorą, zbliżyła się do staruszka, aby jak najbliżej być przy nim w tej chwili ostatniej.

Po przyjęciu św. Sakramentu twarz Kasztelana wygładziła się całkiem ze śladów wszystkich boleści, jakich kiedykolwiek doznał w swem życiu, i przybrała wyraz jakby już nadziemskiego spokoju. Takim wzrokiem patrzył na córkę przez chwilę, poczem ujął jęj rękę, ścisnął ją i rzekł:

— Byłaś najpiękniejszą pociechą mojego życia!

To mówiąc głosem, w którym się przebijają najstroskliwsze rozrzewnienie kochającego serca, chciał jęj rękę do ust przycisnąć; ale Annuncjata, rozczulona do najwyższego sto-

pnia, wyrwała prawie swą rękę z jego gorącej dłoni, wybuchnęła w płacz głośny, rzuciła się na kolana przy jego łożu i zaczęła nogi jego całować, prawie całkiem już zimne.

— Wstań, moje dziecko, — mówił na to słabym głosem staruszek, — Bóg to widzi najlepiej, ile było miłości pomiędzy nami! Żal nam rozrywać te serca... aleć to nie na długo! Życie ludzkie to tylko chwila, a potem... znowu się obaczmy.

— Ach! ojczy drogi! — zawołała na to Annuncjata przez łzy niewstrzymane, — czeż muż i ja już nie idę z tobą!... Nie mam tu już nikogo na ziemi...

Staruszek patrzył na nią, a potem spytał: — Czy wszyscy zginęli? gdzież jest wojski gdzie mój stary Jawnuta?

Annuncjata odpowiedziała na to milczeniem Kasztelan westchnął i rzekł:

— Sama jedna na całym świecie: i cóż to poczniesz ze sobą?...

Tu zdało się jakby mu łzy w oczach stanęły. Annuncjata lkała stłumionym płaczem, — mniszka patrzyła jakby z wyrazem dwoistego

wybory (na południu) obejmują 53 reprezentantów. Z tych 38 liberalnych, 14 należy do opozycji prawego krańca, a 1 do lewego.

Kollegjum wyborcze w Turynie, ogłosiło się niezmierną większością na korzyść kandydatów liberalnych. (Ind. Belge.)

A M E R Y K A

Vera-Cruz 21 Października. Prezydent Comonfort ułożył swój nowy gabinet w następującym sposobie. Fuentes spraw zagranicznych; Juarez spraw wewnętrznych; Puez sprawiedliwości, Payva finansów. Pan Conde udał się jako reprezentant Rplitej Meksyku do Nicaragua. Jenerał Alvarez pobił powstańców południowych i straszną rzeź między nimi sprawił. Całe brzegi Yukatanu znajdują się w rękach powstańców. (Pr. St. Anz.)

A N G L J A

Londyn 17 Listopada. W skutku nadeszłych z Indji ostatnich raportów, naczelny wódz armji postanowił, że wszyscy znajdujący się obecnie na urlopie officerowie, należący do pułków indyjskich, natychmiast mają powrócić do głównych kwater swoich korpusów.

Zdobycie Delhi i odsiecz Lucknow, mówi dzisiejszy Times, są czynami wojennymi, które przyszły naczelny dowódcom mogą posłużyć za wzory. Każdy szczegół podobnych czynów jest interesującym, ponieważ pokazuje jaką przewagę jedno pokolenie ludzi może uzyskać nad drugim, i jak dalece nierówność co do liczby, wyrównana być może przez siłę i bohaterstwo, które tylko cywilizacja daje.

— Ministerjalny Globe donosi, że posiedzenia parlamentu rozpoczną się we wtorek, 3 grudnia.

— Pogrzeb więźni Nemours odbył się wczoraj w Weybridge o poł godziny drogi od Claremont. W ten miesiąc, w grobie rodzinnym, spoczywają zwłoki króla Ludwika Filipa i tu teraz złożono zwłoki jego synowej. Za orszakiem pogrzebowym postępowali wszyscy członkowie orleanickiej wygnanej rodziny, brakowało tylko księcia Joinville. Jak tylko powóz pogrzebowy opuścił terytorjum zamku Claremont, królowa Marja Amelja w towarzystwie księżnej Salerno, księżnej Orleanu i Aumale, inną drogą pojechały naprzód do Weybridge, aby w kaplicy oczekiwać na przybycie orszaku żałobnego. Do nich przyłączyli się nagalerji w kaplicy małżonek królowej Wiktorji i książę Leiningen, którzy obaj w grubej żałobie przybyli z Windsor. Trumna w obecności duchowieństwa i rodziny królewskiej złożoną została do grobu.

— Court Journal donosi, że książę Wiktor Hohenlohe wysłany został przez dwór angielski do dworu pruskiego z specjalną missją w przedmiocie zgonu więźni Nemours i spowodowanego przez to przerwaną przygotowań do uroczystości urodzin księżniczki Wiktorji.

— Admirał Lyons ze swoją eskadrą przybył z Kandji do Malty w d. 6 b. m. Korweta parowa Desperate ma polecenie dopomagania paropływowi Elba w położeniu podmorskiej liny telegraficznej między Cagliari i Malta, a ponieważ pogoda jest niezwykle pomyślną na tę porę roku, przeto

w Malcie co chwila spodziewano się przybycia tych dwóch statków. (Pr. St. Anz.)

F R A N C J A

Paryż 16 Listopada. Zdaje się że sprawa Xięstw Naddunajskich nateraz już jest rzeczywiście na drodze załatwienia. Chociaż niektóre mocarstwa dotąd urzędownie zapewniają, że nie powzięły jeszcze stanowczej decyzji w przedmiocie tej sprawy, powszechnie jednak sądzą, że prócz Francji wszystkie inne przeciwnie są systemowi połączenia Xięstw pod berlem zagranicznego monarchy, nie zdaje się zatem żeby życzenia objawione przez dywany mogły zostać zupełnie spełnionymi i wszystko może się zredukować do jakiegoś przyjacielskiego kompromissu. To przynajmniej wnosić można z rozmaitych informacji, chociaż nie możemy wcale zdać sobie sprawy z obecnego rzeczywistego położenia tej kwestji i z usposobienia rozmaitych mocarstw.

— Sprawa następstwa po p. Abbattucci, wywołuje ciągle jeszcze rozmaite przypuszczenia i pogłoski. (Wiemy z depeszy telegraficznej, że pan Royer został mianowany ministrem sprawiedliwości). Dziś zapewniają że p. Billault przeniesie się do ministerstwa sprawiedliwości, a zastąpi go w ministerstwie spraw wewnętrznych p. Baroche; dalej że Cesarz chcąc dać dowód swego wysokiego zajęcia dla rady stanu, zamierza prezesostwo tego wielkiego ciała konstytucyjnego, mające zawakować po p. Baroche, powierzyć Xięciu Napoleonowi.

— Mówią o liście własnoręcznym cesarskim napisanym do p. Karola Abbattucci, najstarszego z rodziny zmarłego ministra, w którym Cesarz oświadcza, że stracił nie tylko pełnego zdolności ministra, ale nadto i wiernego przyjaciela, i że odtąd przychylnością jaką zachowywał dla zmarłego, przemienił na jego synów.

Powszechnie mówią dziś, że p. Karol Abbattucci referendarz w radzie stanu, mianowany zostanie radcą stanu, w miejsce jednego z członków rady, który obejmie ważne miejsce, wakujące po zmarłym ministrze sprawiedliwości.

Cesarz dopiero w d. 20 b. m. ma opuścić Compiègne, jeśli mamy wnioskować z nowo wydanych rozkazów, ale które mogą jeszcze zostać odwołanemi.

Diran bey, minister turecki przy dworze belgijskim, opuszcza Paryż udając się na swoją posiadłość.

Na zakończenie dzisiejszych dawnych nowinek powiemy jeszcze, że bardzo mówią o powierzeniu teraźniejszemu ministrowi stanu i domu cesarskiego panu A. Fould, ministerstwa skarbu, jako o środku którego obecne okoliczności koniecznie wymagają, albowiem jedyne wysokie doświadczenie ministra stanu, zdolne jest poradzić pewnym trudnościom i zająć się wykonaniem pewnych środków dzielnych i śmiałych w interesie naszego położenia finansowego. W takim razie p. Persigny opuściłby swoją posiadłość w Londynie, aby zająć podwójny ministerjalny urząd pana Fould.

Nie ustają tu pogłoski, przeznaczające pana prefekta policji, szanownego pana Pietri, na mi-

nistra spraw wewnętrznych. Wiemy, jak dawno już powtarzają się tego rodzaju wieści, ale zdaje się być pewnem, że Cesarz sądzi, że talenta i energja pana Pietri są nieodbitnie potrzebne na ważnej posadzie, jaką zajmuje od czasów utworzenia Cesarstwa i że ten zasłużony urzędnik nie opuści swego bióra przy ulicy Jerolimskiej. (Indépendance Belge.)

H I S Z P A N J A

Madryt 11 Listopada. Prassa perjodyczna bardzo przychylnie przyjęła dawno oczekiwany manifest usprawiedliwiający czyny królowej Krystyny. Nadzwyczajnie zręczne zredegowanie tego dokumentu, przynosi zaszczyt jego redaktorom pp. Cortina, Gonzales, Azevedo i Diaz Perez. Manifest ten odpowiada na rozmaite oskarżenia wymierzone przeciw Królowej, częścią zbywająco, częścią głębokim rozumowaniem, a zawsze z wielką zręcznością. Przyłączone jest do niego świadectwo arcybiskupa z Toledo, że jej małżeństwo z księciem Rianzares, zostało zawarte dopiero dnia 14 Października 1844 r., to jest w czasie kiedy rewolucja odjęła już jej regencję, kiedy już przestała być opiekunką królowej Izabelli, i nie pobierała już pensji wdowiej. Pod względem reformy konstytucyjnej w roku 1852 manifest ten ma barwę bardzo liberalną i zawiera nader obszernie, drobnotkowe objaśnienia. Królowa oświadczyła p. Bravo Murillo najformalnie, że wszelkimi siłami opierać się będzie temu środkowi; dodała, że tron jej córki opiera się na instytucjach liberalnych, i że te podpory znikną, skoro reformy konstytucyjne ułatwią zwycięstwo idei absolutnych. W razie powiedzenia się tego planu, powiedziała ona, że przeda wszystko co posiada w Hiszpanji i z rodziną swoją osiadzie za granicą. Co się tyczy udziału królowej regentki w rozmaitych przedsięwzięciach przemysłowych, manifest czyni suchą uwagę, że wielu monarchów tak samo czyniło, i przez zachęcenia tym sposobem wielkich robót publicznego użytku, zjeduali sobie wdzięczność tego kraju. Jeśli książę Rianzares brał udział w podobnych przedsięwzięciach, użył tylko jako hiszpan, służącego mu prawa. (Neue Pr. Zeitg.)

I N D J E

Rząd indyjski w Kalkucie w następujący sposób donosi urzędownie o upadku Delhi:

Twierdza William 2 Października.

Arcy-szanowny jenerał-gubernator i izba radna otrzymali przez telegraficzną depeszę radośną wiadomość, że Delhi znajduje się już zupełnie w rękach armji jenerała Wilson. Delhi ognisko zdrady i buntu, któremi Indostan od trzech miesięcy jest niszczone, warownia w której buntownicze wojsko bengalskie starało się swoją siłą skoncentrować, zostało odebrane powstańcom. Król jako jeniec uwięziony jest w pałacu; jenerał Wilson umieścił swoją główną kwaterę w Dewan Khas. Silna kolumna wojska ściga za powstańcami. Jakikolwiek mogłyby być powody i namietności które tych buntowniczych żołnierzy i tych którzy z nimi się sprzymierzali, podniecać mogły do złamania wiary, buntu i przestępstw na które serce

żalu na niego. Wszakże niebawem zwrócił się do niej i rzekł:

— Pani sestro, przynajmniej ty jej nie opuszczaj, o ile możesz... W mojej ostatniej woli pamiętałem i o twoim klasztorze. Ale proszę cię nie namawiaj jej do zakonu. Ona nie stworzona do tego. Niech za mąż idzie, a kromia Bogu, niech też służy i ludziom. Ma też już swoje zamysły, o których wiem i nie ganię... Błogosławię, jeżeli przyjdą do skutku: jeżeli nie, twoja wola...

Tu się obrócił do córki i mówił dalej:

— Ufam Bogu, że cokolwiek bądź postanowisz w twem sercu, dobre będzie... Nie da się Pan Bóg omylić twemu sumieniu; będę Go błagał o to w pokorze i mam nadzieję, że prosba moja nie zostanie bez skutku.... Bierzyńskiego ci ani ganię, ani też chwale. Dotychczas wszystko przemawia za nim: ale niech jeszcze próbę czasu wytrzyma, to nie zaszkodzi... Dlatego wytrwaj jeszcze do końca, a potem uczyni wedle twego własnego natchnienia, a cokolwiek uczynisz, niechaj Bóg ci pomaga.... Ale jeżeli by nie przyszło do tego, pamiętaj o nim... On teraz w wojnie. W tej wojnie nie zdobędzie sobie żadnego urzędu,

nie obłowi się także jeszcze, i swoje uroni; może więc osiąść na lodzie.... wtedy czas podać mu rękę i pomódz.

Tu staruszek wstał na chwilę i zdawał się zaczerpywać powietrza. Tymczasem xieni, uderzona jego ostatnimi słowami, korzystała z tej chwili i zapytała:

— Panie Bracie! kiedy już mowa o tem... powiedzże nam w swój łasce, czyście co winni Bierzyńskim?

— Ja nie jestem nic winien nikomu! — odpowiedział na to staruszek cokolwiek żywiój, jam nie ukrzywdził nikogo: ale może tam ojcie mieli co między sobą.... W dawnych czasach rozmaicie bywało. Szukałem po papierach, rozpytywałem ludzi, nie było nic, — ale może!... Dlatego proszę cię, — rzekł nakoniec do córki, — pamiętaj o nim...

W tej chwili wszakże twarz staruszka zaczęła się mienić, wzrok się złamał zupełnie, — zaczął mówić z pośpiechem:

— Testament mój w biurze dębowem. Wie o nim Gałeczki i pan Alexander, brat mój. Nie jestem już tak bogatym, jak wtedy, ale przecież...

Tu jego piersiom całkiem już brakło powietrza i umilkł. Chciał głowę podnieść, aby jeszcze raz córkę obaczyć, ale nie miał już siły. Głowa sama ze siebie wpadła między poduszki. Chciał rękę podnieść, ale i ręka upadła....

W tym momencie odezwała się sygnaturka nad zamkową kaplicą — a do sypialni wszedł xiądz z lekarzem i kilku dworzan staruszków. Wszyscy uklękli w około łoża a Kapelan zaczął mówić głośną modlitwę. śród tej modlitwy Kusstelan jeszcze raz się wyciągnął, otworzył usta i westchnął, — ale było to już jego westchnienie ostatnie. Kiedy sygnaturka umilkła, najstarszy wiekiem senator Rzeczypospolitej, patriarchyami Sieradzkiej i wierny przyjaciel konfederacji stał już przed Bogiem.

(Dalszy ciąg nastąpi)

